

TABAKA & NOCUŃ
KANCELARIA ADWOKACKA

ODPIS

Kraków, dnia 21 maja 2018 roku

Trybunał Konstytucyjny

al. Jana Christiana Szucha 12a

00-918 Warszawa

Skarżący: **J B**

Pełnomocnik Skarżącego:

adwokat Bartłomiej Tabaka

wpisany na listę adwokatów prowadzoną przez

Okręgową Radę Adwokacką w Krakowie

numer wpisu na listę 2833

adres kancelarii (adres dla doręczeń):

TABAKA & NOCUŃ Kancelaria Adwokacka s.c.

ul. Siemiradzkiego 20a/7

31-137 Kraków

SKARGA KONSTYTUCYJNA

I. OKREŚLENIE PRZEDMIOTU KONTROLI oraz WSKAZANIE WZORCÓW KONTROLI

Działając w imieniu skarżącego, z powołaniem na załączone pełnomocnictwo, na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 roku o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2072 ze zm.)

w n o s z ę o stwierdzenie, że

TABAKA & NOCUŃ
Kancelaria Adwokacka s.c.
ul. Siemiradzkiego 20a/7
31-137 Kraków
kancelaria@tabaka-nocun.pl
www.tabaka-nocun.pl

adv. Bartłomiej Tabaka
+48 604 936 210

adv. Agata Nocun
+48 602 324 97

- 1) art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 155 ze zm.) rozumiany w ten sposób, że wyłącza możliwość wznowienia postępowania w przypadku wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku interpretacyjnego, stwierdzającego w sentencji niezgodność z Konstytucją określonej wykładni aktu normatywnego, nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania jest niezgodny z art. 190 ust. 4 w zw. z art. 32 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
oraz
- 2) art. 399 § 1 i § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 155 ze zm.) rozumiany w ten sposób, że wyłącza możliwość wznowienia postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi spółki jawnej jest niezgodny z art. 190 ust. 4 w zw. z art. 32 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

nadto **w n o s z ę o :**

- 3) wstrzymanie wykonania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko J B , a to postanowienia Sądu Okręgowego w K z dnia sierpnia 2016 roku, sygn. akt , do czasu zakończenia postępowania w niniejszej sprawie,
- 4) przyznanie zwrotu kosztów postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym według norm przepisanych,

Na podstawie art. 80 ustawy o TK skarżący zastrzega nieujawnianie jego danych osobowych w opublikowanym postanowieniu, o którym mowa w art. 61 ust. 4 ustawy o TK.

II. UZASADNIENIE SKARGI KONSTYTUCYJNEJ

1) Przedstawienie stanu faktycznego

1. W dniu maja 2013 r. skarżący zawarł porozumienie o ustąpieniu ze spółki F spółka jawna z siedzibą w K i od czerwca 2013 r. nie był wspólnikiem w tej spółce. Stosowna informacja została niezwłocznie zgłoszona w sądzie rejestrowym i ujawniona w Krajowym Rejestrze Sądowym.
2. Wyrokiem z dnia sierpnia 2015 roku Sąd Okręgowy w K , sygn. akt zasądził na rzecz P spółki jawnej z siedzibą w K od F

- spółki jawnej z siedzibą w K kwotę zł
() z ustawowymi
odsetkami oraz kosztami postępowania. Pozew został wniesiony w dniu stycznia 2015
roku. Skarżący nie był stroną postępowania, bowiem w dniu maja 2013 roku wystąpił
z pozwanej spółki jawnej i od czerwca 2013 r. nie był jej współnikiem.
3. Postanowieniem z dnia listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w K nadał prawomocnemu
wyrokowi z dnia sierpnia 2015 r. klauzulę wykonalności na rzecz P
spółki
jawnej z siedzibą w K przeciwko S S w całości, a J B w
zakresie kwoty zł.
 4. Skarżący nie zgodził się z powyższym rozstrzygnięciem i wniósł zażalenie.
 5. Sąd Apelacyjny w K postanowieniem z dnia lutego 2016 roku, sygn. akt
zmienił postanowienie Sądu Okręgowego w K z dnia sierpnia 2015 roku,
sygn. akt i oddalił w całości wniosek wierzyciela o nadanie klauzuli
wykonalności przeciwko współnikom spółki jawnej.
 6. Na skutek ponownego wniosku wierzyciela spółki jawnej, postanowieniem z dnia sierpnia
2016 r., sygn. akt Sąd Okręgowy w K nadał prawomocnemu
wyrokowi z dnia sierpnia 2015 r. klauzulę wykonalności na rzecz P
spółki
jawnej z siedzibą w K przeciwko S S w całości, a J B w
zakresie kwoty zł (różnica w kwocie w stosunku do postanowienia z dnia
listopada 2015 r.).
 7. Skarżący zaskarżył powyższe postanowienie zażaleniem.
 8. Sąd Apelacyjny w K postanowieniem z dnia stycznia 2017 r., sygn. akt
oddalił zażalenia J B i S S Postanowienie to jest prawomocne.
 9. Wyrokiem z dnia 3 października 2017 r., sygn. akt SK 31/15, opublikowanym w Dzienniku
Ustaw w dniu 10 października 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1883), Trybunał Konstytucyjny
orzekł, że art. 778¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.
U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza nadanie przez sąd tytułowi
egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko spółce jawnej, klauzuli wykonalności przeciwko
byłemu współnikowi tej spółki, niebędącemu już współnikiem w chwili wszczęcia

postępowania w sprawie, w której wydany został tytuł egzekucyjny przeciwko spółce jawnej, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

10. Pismem z dnia stycznia 2018 roku J B wniósł do Sądu Apelacyjnego w K skargę o wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w K z dnia stycznia 2017 roku, sygn. akt oddalającym zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w K z dnia sierpnia 2016 roku, sygn. akt w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikom spółki jawnej powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 października 2017 roku w sprawie SK31/15 wskazując, że norma z art. 778¹ k.p.c. była podstawą wydania orzeczenia Sądu Apelacyjnego w sprawie, której wznowienia się domaga.

11. Postanowieniem z dnia lutego 2018 r., Sąd Apelacyjny w K odrzucił skargę. W uzasadnieniu tego postanowienia sąd stwierdził, że: „W pierwszej kolejności należy wskazać, że co do zasady nie jest dopuszczalne wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym w postępowaniu klauzulowym. Stosownie do treści art. 399 § 1 i § 2 k.p.c. w wypadkach przewidzianych w dziale niniejszym można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem. Na podstawie określonej w art. 401¹ k.p.c. postępowanie może być wznowione również w razie zakończenia go postanowieniem. Zasadniczo skarga o wznowienie postępowania przysługuje od prawomocnych orzeczeń o charakterze merytorycznym, a więc takich, które rozstrzygają o przedmiocie (istocie sprawy) postępowania, w którym skarga jest dopuszczalna. Poza tym skarga o wznowienie postępowania nie przysługuje - poza wypadkiem wskazanym w art. 399 § 2 - od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawie w sposób formalny. Nie ulega natomiast wątpliwości, że skarga o wznowienie postępowania nie może być wniesiona od prawomocnych postanowień kończących postępowanie pomocnicze lub wpadkowe lub postanowień załatwiających kwestie procesowe w toku postępowania (np. postanowień dowodowych) oraz zarządzeń przewodniczącego. Postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu ma natomiast pomocniczy charakter, nie zmierza bowiem do merytorycznego rozstrzygnięcia o egzekwowanym roszczeniu. Podkreślić też należy, że wznowienie postępowania nie ma zastosowania do postępowania egzekucyjnego, którego częścią jest postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności. Również wskazana przez skarżącego podstawa wznowienia nie zasługuje na uwzględnienie. J B odwołuje się do art. 401¹ k.p.c. przywołując wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 października 2017 r. sygn. SK 31/15, który został opublikowany w dzienniku ustaw w dniu 10 października 2017 r. Wynika z niego, że art. 778¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza nadanie przez

2) Udokumentowanie daty doręczenia ostatecznego rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 77 ust. 1 ustawy o TK

Postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia lutego 2018 r., o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku P spółka jawna z siedzibą w K zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w K z dnia stycznia 2017 roku, sygn. akt zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącego w dniu lutego 2018 roku.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia marca 2018 r., o odrzuceniu zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia lutego 2018 r., o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku P spółka jawna z siedzibą w K zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w K z dnia stycznia 2017 roku, sygn. akt zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącego w dniu 23 kwietnia 2018 roku. Postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia marca 2018 r., o odrzuceniu zażalenia ma charakter ostateczny, a skarżący wyczerpał przysługujące mu środki zaskarżenia.

3) Informacja, czy od rozstrzygnięcia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia

Od postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia marca 2018 r., o odrzuceniu zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia lutego 2018 r., o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku P spółka jawna z siedzibą w K zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w K z dnia stycznia 2017 roku, sygn. akt nie został wniesiony (nie przysługuje) nadzwyczajny środek zaskarżenia.

4) Uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ustawy z wzorcami konstytucyjnymi

Orzeczeniem, z którym skarżący wiąże naruszenie swoich praw i wolności jest postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia lutego 2018 r., o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku P spółka jawna z siedzibą w K o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikom spółki jawnej zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu

Apelacyjnego w K z dnia stycznia 2017 roku, sygn. akt Podstawą rozstrzygnięcia (odrzućenia skargi o wznowienie postępowania) były przepisy art. art. 401¹ k.p.c. i art. 399 k.p.c. Zgodnie z art. 401¹ k.p.c. „Można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie”, zaś zgodnie z art. 399 „§ 1. W wypadkach przewidzianych w dziale niniejszym można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem. § 2. Na podstawie określonej w art. 401¹ postępowanie może być wznowione również w razie zakończenia go postanowieniem”.

a) wskazanie podmiotowych praw lub wolności o charakterze konstytucyjnym, których naruszenie skarżący łączy z wydaniem orzeczenia wraz z podaniem przepisów Konstytucji RP, z których prawa te lub wolności są wywodzone

Skarżący wskazuje, że z wydaniem postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia lutego 2018 r., odrzucającego skargę o wznowienie postępowania łączy naruszenie wynikającego z art. 190 ust. 4 Konstytucji prawa do wznowienia postępowania w związku z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku stwierdzającego niezgodność z Konstytucją normy prawnej, która była podstawą wydania rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego (postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko byłemu wspólnikowi spółki jawnej), zasady równości wobec prawa wynikającej z art. 32 ust. 1 Konstytucji oraz naruszenie prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) i wywodzonej z art. 77 ust. 2 Konstytucji zasady niedopuszczalności wyłączenia prawa do sądu, która może być uchylona tylko na mocy przepisów konstytucyjnych lub reguł mających umocowanie konstytucyjne oraz zasady nienaruszalności istoty praw i wolności – zasady proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji).

b) zaskarżenie przepisów, a nie ich zastosowania

Zgodnie z art. 79 Konstytucji skarga konstytucyjna nie jest dopuszczalna, gdy przyczyną naruszenia konstytucyjnego prawa jest zastosowanie prawa. Podstawą skargi może być tylko niekonstytucyjność samego przepisu. Zarzuty niniejszej skargi nie dotyczą wadliwości stosowania prawa, a treści samego prawa. W niniejszej sprawie przedmiotem skargi skarżący uczynił „określony sposób rozumienia przepisu ustawy [który] utrwalił się już w sposób oczywisty, a zwłaszcza [...] znalazł jednoznaczny i autorytatywny wyraz w orzecznictwie SN bądź NSA”, a więc „przepis ten – w praktyce swojego stosowania – nabrał takiej właśnie treści, jaką odnalazły w nim najwyższe instancje sądowe naszego kraju” (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 października 2000 r., sygn. K 33/99). Wyprowadzony z zaskarżonych przepisów komunikat normatywny, powszechnie akceptowany przez sądy, jest niezgodny ze wskazanymi w skardze wzorcami konstytucyjnymi. W niniejszej sprawie kontrola konstytucyjności jest uzasadniona, ponieważ przedmiotem kontroli jest

wprost określone rozumienie art. 399 k.p.c. oraz art. 401¹ k.p.c. związane z ustaloną i ustabilizowaną w orzecznictwie ich wykładnią, zaś w przepisów tych można wyprowadzić różne komunikaty normatywne, w tym uwzględniające prawa podmiotowe o charakterze konstytucyjnym.

W odniesieniu do wyroków interpretacyjnych, jako podstawy do wznowienia postępowania cywilnego, poglądy judykatury początkowo nie były jednolite, jednakże obecnie utrwaliło się stanowisko wynikające z uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2009 roku, III PZP 2/09, o mocy zasady prawnej, wedle której „Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego stwierdzające w sentencji niezgodność z Konstytucją określonej wykładni aktu normatywnego, które nie powoduje utraty mocy obowiązującej przepisu, nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania przewidzianej w art. 401¹ k.p.c.”. Orzeczenie to zostało powołane także w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w K z dnia lutego 2018 roku, sygn. akt w sprawie skarżącego. W ocenie skarżącego, wbrew utrwalonej linii orzeczniczej sądów powszechnych i Sądu Najwyższego w tym zakresie, posłużenie się przez Trybunał Konstytucyjny przy orzekaniu o niekonstytucyjności aktu normatywnego „oszczędzającą” system prawny techniką wyroku interpretacyjnego, pozwalającego utrzymać w mocy zaskarżony przepis, a jednocześnie eliminującą z niego te elementy, które prowadzą do niezgodnej z Konstytucją jego wykładni, nie wyłącza możliwość wznowienia postępowania. Warto w tym miejscu dla porównania wskazać, że niemieckim systemie prawnym wyrok interpretacyjny może stanowić postawę wznowienia postępowania (§ 79 ust. 1 niemieckiej ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Gesetz über das Bundesverfassungsgericht)).

Nadto, zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego, orzeczenie wydane w ramach postępowania klauzulowego nie może być przedmiotem skargi o wznowienie postępowania, bowiem instytucja wznowienia postępowania ma zastosowanie jedynie do postępowań kończących postępowanie w sprawie o charakterze merytorycznym. Zgodnie z utrwalonymi poglądami judykatury postępowanie klauzulowe jako postępowanie formalnie umożliwiające wszczęcie i przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego nie podlega wznowieniu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 września 1938 r., C. II. 206/38, OSP 1939, poz. 85, postanowienie Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 1947 r., C. I. 305/46, „Państwo i Prawo” 1948, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 1973 r., w sprawie I CZ 152/72), także w przypadku stwierdzenia niekonstytucyjności przepisu stanowiącego podstawę nadania klauzuli wykonalności (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2006 r. w sprawie III CZP 51/06; por. orzecznictwo sądów powszechnych w sprawach dotyczących wznowienia postępowań po uznaniu przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności z Konstytucją przepisów dotyczących bankowego tytułu egzekucyjnego, np. postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 26 października 2015 r., sygn. akt II Cz 644/15, postanowienie Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 24 stycznia 2018 r., sygn. akt I Co 1216/16). Z ugruntowanego stanowiska judykatury oraz doktryny wynika, że postanowienie co do nadania klauzuli wykonalności - nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie

w sprawie, bowiem następuje w postępowaniu pomocniczym, toczącym się poza ramami sprawy głównej i tylko w celu jej uzupełnienia, i dlatego ma nie podlegać wznowieniu.

c) dopuszczalność wznowienia postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi spółki jawnej

W ocenie skarżącego, wznowienie postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi spółki jawnej po wydaniu wyroku stwierdzającego niezgodność z Konstytucją aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności jest dopuszczalne w świetle wykładni językowej art. 399 § 2 k.p.c. i art. 401¹ k.p.c. Zgodnie z treścią tych przepisów dopuszczalne jest wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą, na podstawie których wydano orzeczenie. Taka właśnie sytuacja miała miejsce w sprawie skarżącego. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 października 2017 r. w sprawie SK 31/15 ograniczył zakres zastosowania art. 778¹ k.p.c. przeciwko byłemu wspólnikowi spółki jawnej, niebędącemu już wspólnikiem w chwili wszczęcia postępowania w sprawie, w której wydany został tytuł egzekucyjny przeciwko spółce jawnej. Zgodnie z art. 399 § 1 k.p.c. w wypadkach przewidzianych w dziale VI Kodeksu postępowania cywilnego można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem. Stosownie do § 2 wymienionego przepisu, wprowadzonego ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. nowelizującą Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), postępowanie może być wznowione również w razie zakończenia go postanowieniem, jednakże wyłącznie na podstawie określonej w art. 401¹ k.p.c. Powołana regulacja oznacza, że instytucja wznowienia postępowania dotyczy co do zasady prawomocnych wyroków, natomiast postanowień tylko wówczas, gdy podstawę skargi stanowi art. 401¹ k.p.c., zgodnie z którym można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Przepis art. 399 § 2 k.p.c. zawiera zatem wyjątek od ogólnej zasady określającej zakres przedmiotowy skargi o wznowienie postępowania.

W ocenie skarżącego postanowienie sądu o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko byłemu wspólnikowi spółki jawnej ma w istocie charakter postanowienia kończącego merytorycznie postępowanie w sprawie jego odpowiedzialności za zobowiązanie spółki. Rozstrzygnięcie sądu wydane na podstawie art. 778¹ k.p.c. kończy bowiem postępowanie klauzulowe wywołane wnioskiem wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko byłemu wspólnikowi spółki jawnej. Jest ono jedynym orzeczeniem, jakie sąd wydaje w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności byłego wspólnika spółki jawnej za zobowiązania tej spółki. Wykluczenie możliwości wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem sądu o

nadaniu klauzuli przeciwko byłemu wspólnikowi spółki jawnej nie tylko pozostawałoby w sprzeczności z art. 399 § 2 k.p.c. i art. 401¹ k.p.c., ale także wykluczałoby jakiegokolwiek praktyczne znaczenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie SK 31/15. Należy podkreślić, że to właśnie możliwość wniesienia skargi o wznowienie postępowania stanowi jedyny środek obrony, jaki służy byłemu wspólnikowi „pokrzywdzonemu” postępowaniem wierzyciela spółki domagającego się nadania przeciwko niemu klauzuli wykonalności.

Warto zaznaczyć, że jeszcze przed wyrokiem Trybunału w sprawie SK 31/15 w literaturze obecny był pogląd, wedle którego brzmienie art. 778¹ k.p.c., może wskazywać, że skoro przepis ten używa pojęcia „wspólnik”, to nie obejmuje swym zakresem byłego wspólnika, z tym wnioskiem koresponduje założenie, że art. 778¹ k.p.c. jako norma o charakterze wyjątkowym nie powinna być wykładana rozszerzająco, nadanie klauzuli wykonalności jest możliwe tylko przeciwko osobie, która jest wspólnikiem w chwili rozstrzygnięcia o nadaniu klauzuli, na co wskazuje wyjątkowy charakter wymienionego przepisu i związany z tym zakaz dokonywania wykładni rozszerzającej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2008 r., III CZP 126/08). Argumentacja ta była także podnoszona przez skarżącą w sprawie SK 31/15.

Tym bardziej uzasadnione jest zaskarżenie wskazanego w części wstępnej skargi rozumienia powołanych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, że w art. 416¹ k.p.c. ustawodawca przewidział możliwość uchylania postanowień niekończących postępowania w sprawie, jeżeli zostały wydane na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z Konstytucją, do czego stosuje się odpowiednio przepisy o wznowieniu postępowania.

Prawo do wznowienia postępowania (art. 190 ust. 4 Konstytucji)

Do rozstrzygnięcia o wznowieniu postępowania kompetentne są organy właściwe dla danego postępowania. Strona nie może być pozbawiona możliwości realizacji prawa podmiotowego wywodzonego z art. 190 ust. 4 Konstytucji w sposób arbitralny. Odjęcie prawa do wznowienia postępowania, mimo orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności z Konstytucją aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, nie znajduje uzasadnienia w świetle wartości konstytucyjnych.

Wyjątkiem od tej zasady były wypadki związane z przepisami ustrojowymi, i tak w sentencji jednego z wyroków Trybunał wyłączył stosowanie art. 190 ust. 4 Konstytucji, stwierdzając „czynności asesorów sądowych (...) nie podlegają wzruszeniu na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji”, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2007 r., SK 7/06). Trybunał stwierdził wówczas, że „w wypadku przepisów ustrojowych związek między konkretnym rozstrzygnięciem a niekonstytucyjną normą jest dużo luźniejszy, niż w wypadku niekonstytucyjności przepisu

materialnoprawnego lub proceduralnego, wykorzystanego w indywidualnej sprawie. W połączeniu z potrzebą poszanowania wartości konstytucyjnej, jaką jest prawomocność orzeczeń sądowych, prowadzi to do wniosku o braku możliwości żądania wznowienia postępowania na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego stwierdzającego niekonstytucyjność wyłącznie przepisów ustrojowych" (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 października 2008 r., SK 6/07). Zatem w innych przypadkach, w szczególności w sytuacji, gdy zakwestionowane zostały przepisy postępowania wykorzystane w indywidualnej sprawie ustrojodawca daje pierwszeństwo prawu podmiotowemu do kwestionowania rozstrzygnięć ukształtowanych na podstawie niekonstytucyjnych przepisów i rozpatrzenie indywidualnej sprawy na podstawie nowego stanu prawnego ukształtowanego w następstwie orzeczenia TK (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 marca 2004 r., SK 53/03).

Prawo do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji)

Prawo do sądu jest jednym z podstawowych praw jednostki oraz jedną z fundamentalnych gwarancji praworządności. Na konstytucyjne prawo do sądu składa się w szczególności: 1) prawo dostępu do sądu, tj. prawo uruchomienia procedury przed sądem (niezależnym, bezstronnym i niezawisłym); 2) prawo do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, zgodnej z wymogami sprawiedliwości i jawności; 3) prawo do wyroku sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd 4) prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawę (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2007 r., SK 7/06, cz. III, pkt 3.1). Wypowiadając się w kwestii znaczenia prawa do sądu w aspekcie prawa do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, Trybunał Konstytucyjny przypominał, że na zasadę sprawiedliwości proceduralnej składają się, w szczególności, następujące wymagania: 1) możliwości bycia wysłuchanym, 2) ujawniania w sposób czytelny motywów rozstrzygnięcia, co ma zapobiegać jego dowolności i arbitralności oraz 3) zapewnienia uczestnikowi postępowania przewidywalności jego przebiegu (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 31 marca 2005 r., SK 26/02; z dnia 16 stycznia 2006 r., SK 30/05; z dnia 26 lutego 2008 r., SK 89/06; z dnia 20 maja 2008 r., P 18/07).

Istotne znaczenie dla wyznaczenia zakresu normatywnego prawa do sądu ma pojęcie "sprawy". Pojęcie to nie jest zdefiniowane w przepisach Konstytucji, budzi też spory w doktrynie i orzecznictwie. Trybunał wielokrotnie zwracał uwagę na ścisły związek pomiędzy terminem "sprawa" a zakresem konstytucyjnego prawa do sądu oraz wymierzania sprawiedliwości przez sądy (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 10 maja 2000 r., K 21/99, cz. III, pkt 3; z dnia 4 lipca 2002 r., P 12/01, cz. III, pkt 6). «Termin "sprawa" występujący w art. 45 ust. 1 Konstytucji musi być interpretowany w sposób autonomiczny w stosunku do rozumienia "sprawy" na gruncie konkretnych przepisów ustawowych» (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 listopada 2013 r., SK 33/12, cz. III, pkt 4.2.1.). Konstytucyjne pojęcie "sprawy" odnosi się nie tylko do wąsko

rozumianego postępowania głównego, lecz także może obejmować inne postępowania, w których sąd rozstrzyga o prawach bądź obowiązkach danego podmiotu (wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 26 listopada 2013 r., SK 33/12, cz. III, pkt 4.2.1. oraz z dnia 10 maja 2000 r., K 21/99, cz. III, pkt 3; z dnia 7 września 2004 r., P 4/04, cz. III, pkt 4.4; z dnia 19 września 2007 r., SK 4/06, cz. III, pkt 5). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy: "Pojęcie «sprawa», interpretowane przy uwzględnieniu treści art. 45 ust. 1 Konstytucji, oznacza sprawę w zakresie głównego przedmiotu postępowania, a także kwestii incydentalnej, która związana jest z możliwą ingerencją w sferę podstawowych praw zagwarantowanych przepisami Konstytucji" (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2012 r., I KZP 26/11).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozstrzygnięcia zapadłego w sprawie skarżącego wskazać należy, że przy rozpoznawaniu wniosku o wznowienie postępowania doszło do naruszenia konstytucyjnego prawa skarżącego do dostępu do niezależnego, bezstronnego i niezawisłego sądu poprzez brak możliwości uruchomienia odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, zgodnej z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz prawa do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia w zakresie wznowienia postępowania po stwierdzeniu niezgodności z Konstytucją normy stanowiącej podstawę nadania przeciwko skarżącemu, jako byłemu wspólnikowi spółki jawnej, klauzuli wykonalności. Odrzucenie wniosku o wznowienie postępowania, mimo oparcia go na ustawowej podstawie, stanowiło zaprzeczenie zasad sprawiedliwości proceduralnej, a to możliwości bycia wysłuchanym, ujawnienia w sposób czytelny motywów rozstrzygnięcia sądowego, zapobiegającego jego dowolności i arbitralności oraz zapewnienia skarżącemu przewidywalności przebiegu postępowania.

Zasada równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji)

Artykuł 32 Konstytucji wielokrotnie był przedmiotem rozważań Trybunału Konstytucyjnego (np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 maja 2004 r., SK 32/03). Odjęcie możliwości wznowienia postępowania w przypadku wydania wyroku interpretacyjnego dotyczącego postępowania klauzulowego stanowi naruszenie zasady równości w aspekcie korzystania z prawa do sądu (art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji). Zatem niekonstytucyjne jest różnicowanie dostępności wznowienia w zależności od przedmiotu postanowienia oraz momentu zainicjowania postępowania klauzulowego. W sytuacji, gdy wniosek o nadanie klauzuli przeciwko wspólnikowi spółki jawnej został złożony po wejściu w życie wyroku Trybunału wydanego w sprawie SK 31/15 art. 778¹ k.p.c. nie mógłby być podstawą nadania klauzuli wykonalności przeciwko byłemu wspólnikowi. Następuje wówczas także niejednakowe traktowanie osób posiadających tę samą cechę relewantną, a mianowicie tych, wobec których zapadły prawomocne orzeczenia oparte na akcie normatywnym, który został uznany za niekonstytucyjny. Grupa osób, wobec której wydano orzeczenia kończące postępowanie w sprawie o charakterze merytorycznym, może korzystać z

prawa wskazanego w art. 190 ust. 4 Konstytucji, pozostali są zaś – w tym skarżący – tej możliwości pozbawieni. Nadto, w kontekście zasady równości wobec prawa, konsekwencją obowiązywania zaskarżonego rozumienia wskazanych przepisów jest to, że podmiot, w którego sprawie doszło do wydania orzeczenia na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, winien wnieść skargę konstytucyjną, która *nota bene* nie mogła by odnieść zamierzonego skutku, bowiem uprzednie stwierdzenie niezgodności z Konstytucją danego przepisu przez Trybunał powodowałoby zbędność wydania wyroku w sprawie skargi ponownie kwestionującej tę samą normę. Konsekwencją obowiązywania zaskarżonego rozumienia powołanych przepisów jest zróżnicowanie pozycji uczestnika postępowania w zależności od tego, czy wniósł skargę konstytucyjną, która doprowadziła do stwierdzenia niezgodności z Konstytucją zaskarżonego przepisu, a w konsekwencji może domagać się wznowienia postępowania, zwłaszcza przy zastosowaniu tzw. przywileju korzyści stosowanego w sentencjach niektórych orzeczeń TK.

Skarżącemu znane jest stanowisko Trybunału, że przedmiotem skargi konstytucyjnej nie może być naruszenie samej zasady równości, ale naruszenie tej zasady w związku z określonym konstytucyjnym prawem podmiotowym, co też zostało w niniejszej skardze dokonane.

Zasada zakazu zamykania drogi sądowej (art. 77 ust. 2 Konstytucji)

Artykuł 77 ust. 2 Konstytucji stanowi o zakazie zamykania drogi sądowej. Przepis ten wiąże się z innymi postanowieniami Konstytucji, a to z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 31 ust. 3 Konstytucji, ponieważ dotyczy możliwości ingerencji w prawo do sądu, jako prawo gwarantowane konstytucyjnie. W tym zakresie art. 77 ust. 2 Konstytucji modyfikuje ogólne reguły ograniczania praw i wolności wyrażone w art. 31 ust. 3. Odnosi się on do kwestii wyłączenia prawa do sądu, zakazując zamykania drogi sądowej w zakresie swojego zastosowania. Konkretyzuje tym samym wynikający z art. 31 ust. 3 zd. 2 Konstytucji zakaz naruszania istoty konstytucyjnych praw i wolności (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 maja 2000 r., K 21/99). Zatem art. 77 ust. 2 jest przepisem ustanawiającym zasadę niedopuszczalności wyłączenia prawa do sądu, która może być uchylone tylko na mocy przepisów konstytucyjnych lub reguł mających umocowanie konstytucyjne, nie może zaś wynikać z niezgodnej z Konstytucją wykładni przepisów ustawy.

Zasada nienaruszalności istoty praw i wolności, zasada proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji)

Konstytucja przewiduje, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty

wolności i praw (art. 31 ust. 3) - zasada proporcjonalności. W sprawie wznowienia postępowania cywilnego uczestnik postępowania powinien korzystać z ochrony proceduralnej wynikającej z gwarancji konstytucyjnych. Uniemożliwienie skarżącemu wznowienia postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi spółki jawnej stanowi sprzeczne z zasadą proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji) ograniczenie zasady sprawiedliwości proceduralnej, wywodzonej z art. 45 ust. 1 Konstytucji (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 października 2013 r., SK 20/11).

Przytoczony w skardze art. 31 ust. 3 Konstytucji służy doprecyzowaniu wzorców kontroli powołanych powyżej stanowiąc pochodną zgłoszonych zarzutów.

5) Uzasadnienie wniosku o wstrzymanie wykonania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności

Zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o TK „Trybunał może wydać postanowienie tymczasowe o zawieszeniu lub wstrzymaniu wykonania orzeczenia w sprawie, której skarga konstytucyjna dotyczy, jeżeli wykonanie wyroku, decyzji lub innego rozstrzygnięcia mogłoby spowodować nieodwracalne skutki, wiążące się z dużym uszczerbkiem dla skarżącego albo gdy przemawia za tym inny ważny interes skarżącego lub ważny interes publiczny”.

W niniejszej sprawie wstrzymanie wykonania postanowienia jest niezbędne dla wstrzymania wykonania tytułu wykonawczego. Na podstawie wydanego tytułu wykonawczego prowadzone jest przeciwko skarżącemu postępowanie egzekucyjne.

dowód:

- porozumienie wspólników z dnia maja 2013 roku o ustąpieniu ze spółki,
- pozew z dnia stycznia 2015 roku w sprawie (pierwsza strona),
- wyrok Sądu Okręgowego w K z dnia sierpnia 2015 roku, sygn. akt z postanowieniem z dnia sierpnia 2016 roku, sygn. akt o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikom spółki jawnej,
- postanowienie Sądu Apelacyjnego w K z dnia stycznia 2017 roku, sygn. akt z dnia października 2016 roku, sygn. akt o wszczęciu postępowania egzekucyjnego na okoliczność ich treści, w szczególności wszczęcia i prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko skarżącemu na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w K z dnia sierpnia 2016 roku, sygn. akt o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikom spółki jawnej

Wierzyciel może wyegzekwować kwotę objętą tytułem wykonawczym, co w konsekwencji, po uwzględnieniu skargi udaremni realizację jej celu.

6) Uwagi końcowe

Z istnieniem procedur kontroli konstytucyjności prawa musi być powiązane ustanowienie dalszych mechanizmów prawnych, pozwalających na wzruszenie prawomocnego orzeczenia zapadłego na podstawie niekonstytucyjnego przepisu. Istnienie takich mechanizmów jest konieczne dla realizacji nakazu płynącego z zasady spójności prawa (P. Tuleja (red.), *Prawo konstytucyjne*, Warszawa 1997, s. 302). Pozbawienie prawa do wznowienia postępowania, jednej z dróg ubiegania się o sprawiedliwe rozstrzygnięcie sądowe, niewątpliwie jest ograniczeniem prawa do sądu. Ma też znaczenie – choć w niniejszej sprawie drugoplanowe i niesamoistne – w perspektywie art. 32 ust. 1 Konstytucji statuującej zasadę równości wobec prawa. W demokratycznym państwie prawnym nie powinno mieć miejsca ignorowanie się wzajemnie władz.

„Ciekawe więc, co się stanie, gdy po odmowie wznowienia postępowania w oparciu o wyrok interpretacyjny i przejściu drogi odwoławczej przed sądami powszechnymi, ktoś zaskarży takie rozumienie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, jako niezgodne z Konstytucją, do Trybunału. Rozwiązaniem, które natychmiast przychodzi na myśl, jest wydanie przez TK wyroku mówiącego, pod jakim warunkiem art. 4011k.p.c. jest zgodny z Konstytucją. Oznaczałoby to jednak w istocie rzeczy wydanie przez Trybunał wyroku interpretacyjnego w sprawie wyroków interpretacyjnych” (Grzegorz J. Wąsiewski, *Głosa do uchwały SN z dnia 17 grudnia 2009 r., III PZP 2/09, PiP 2010/10/136-142*).

Mając na uwadze powyższe wnoszę, jak w *petitum* skargi.

Bartłomiej Tabaka, adwokat

Załączniki:

- 1) pełnomocnictwo do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej (załącznik nr 1),
- 2) dowód uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (załącznik nr 2),
- 3) postanowienie Sądu Apelacyjnego w K z dnia lutego 2018 r., sygn. akt (załącznik nr 3),
- 4) kserokopia koperty (przesyłka nr), w której doręczono pełnomocnikowi skarżącego postanowienie Sądu Apelacyjnego w K z dnia lutego 2018 r., sygn. akt (załącznik nr 4),
- 5) wydruk śledzenia przesyłki nr (załącznik nr 5),
- 6) postanowienie Sądu Apelacyjnego w K z dnia marca 2018 r., sygn. akt (załącznik nr 6),
- 7) kserokopia koperty (przesyłka nr), w której doręczono pełnomocnikowi skarżącego postanowienie Sądu Apelacyjnego w K z dnia lutego 2018 r., sygn. akt (załącznik nr 7),
- 8) wydruk śledzenia przesyłki nr (załącznik nr 8),
- 9) porozumienie współników z dnia maja 2013 roku o ustąpieniu ze spółki (załącznik nr 9),

- 10) pozew z dnia stycznia 2015 roku w sprawie (pierwsza strona) (załącznik nr 10),
- 11) wyrok Sądu Okręgowego w K z dnia sierpnia 2015 roku, sygn. akt z postanowieniem z dnia sierpnia 2016 roku, sygn. akt o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikom spółki jawnej (załącznik nr 11),
- 12) postanowienie Sądu Apelacyjnego w K z dnia stycznia 2017 roku, sygn. akt (załącznik nr 12),
- 13) zawiadomienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym z dnia października 2016 roku, sygn. akt o wszczęciu postępowania egzekucyjnego (załącznik nr 13),
- 14) cztery odpisy skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami.